

10 - BAILEUX :

Wandeling van 'la Pierre qui Tourne'

In het gehucht Boutonville lijkt het wel of de tijd heeft stilgestaan. U wordt er beslist gecharmeerd door de prachtige gebouwen, opgetrokken in regionaal gewonnen natuursteen, het kleine romaanse kerkje en de leuke straatjes. De ontdekking van 'la Pierre qui Tourne' is een goede reden om even halt te houden en te picknicken...

Het noordoosten van Baileux, waar zich het huidige gehucht Boutonville situeert, bestond vroeger uit een dorp en een heerlijkheid met een ongewone burgemeester en schepenen. Zij volgden namelijk een charter met de naam 'la loi de Prisches' (uit de 12^e eeuw), waarbij de gronden werden geëxploiteerd door vrije pachters. Het was een vrij groot leengoed, dat afhing van het prinsdom Chimay. In 1850 werd het beheerd door Jean du Joncqouy, raadsheer van de prins.

Boutonville mag uitpakken met enkele mooie, langwerpige boerderijen die grotendeels uit de 18^e eeuw stammen, en twee watermolens die vroeger smederijen waren. Ga even rondstruinen in de kleine straatjes van het dorp, op zoek naar sporen van het verleden. Het huidige pompstation ligt precies op de plek van de voormalige openbare wasplaats.

Het Land van Chimay is rijk aan oudheden en die reputatie is niet onterecht. Aan de grenzen van Boutonville en Gonrioux bevindt zich 'la Pierre qui Tourne' (2). Het is een megaliet waarvan men zegt dat hij het bloed moest opvangen van offerdieren (of mensen). Het zou dus een offersteen kunnen zijn, of een soort Gallische 'karn'. Rond de steen zweeft een hele reeks verhalen en legendes en de duivels en heksen zijn nooit ver weg. Het is ook niet aanbevelenswaardig om de nacht door te brengen bij de steen (vooral de kerstnacht niet, beweert men). Maar meer dan vage legenden uit een ver verleden kan men u niet vertellen in het dorp.

Sommigen zien er een steen in die gebruikt werd om wapens te polijsten en te bewerken (tourner les armes). Vandaar de naam 'la Pierre qui Tourne'. De monoliet lag lange tijd plat op de grond en werd slechts enkele jaren terug weer opgericht. Hij is 3,10 m hoog en 1,30 m breed. Het gewicht wordt geschat op 40.000 kg. Hij dient ook al geruime tijd als grenspaal tussen de provincies Henegouwen en Namen.

Niet ver er vandaan ligt de plek die men 'Le Pendart' noemt. Daar stond ooit de galg waarmee men veroordeelden executeerde.

Wanneer u 'la Pierre qui Tourne' verlaat, ziet u langs het pad de grenspalen van de twee provincies. Vroeger gaven ze de grens aan tussen het prinsbisdom Luik en het prinsdom Chimay.

*In Boutonville is er nog een bezienswaardigheid die u niet mag missen: het **prachtige romaanse Notre-Damekerkje** (1). Het heiligdom, de begraafplaats die afgesloten is met oude muren in breuksteen en het voorplein met de kastanjabomen zijn samen beschermd als monument. Het kerkje dateert van de 13e, 16e en 18e eeuw. Bij de restauratie in 1971-1973 werden onder meer het houten plafond van het koor en het hoogaltaar met zijn eiken retabel opgefrist. (Het tijdschrift 'En Fagne et Thiérache' heeft in juni 2001 een speciaal dossier gewijd aan het gehucht Boutonville.)*

10 - BAILEUX :

Promenade de la Pierre qui Tourne

Le petit hameau de Boutonville semble avoir échappé jusqu'ici aux vicissitudes du temps qui passe. Vous serez sans nul doute séduit par ses superbes bâtiments en long aux couleurs de la pierre du pays, sa petite église romane et ses charmantes ruelles. La découverte de la « Pierre qui Tourne » est pour beaucoup un prétexte à pique-nique ...

Le nord-est de Baileux, correspondant au hameau actuel de Boutonville, constituait autrefois un village et une seigneurie avec mayeur et échevins particuliers. Il suivait la loi de Prisches (exploitation du sol par des tenanciers libres). C'était un fief ample relevant de la principauté de Chimay, tenu en 1850 par Jean du Joncqouy, conseiller ordinaire du Prince.

Boutonville présente de très belles fermes en long datant pour la plupart du 18ème siècle, ainsi que 2 moulins à eau, autrefois des forges. N'hésitez pas à déambuler dans les petites ruelles du village pour en découvrir les traces du passé. L'actuelle station de pompage est à l'emplacement même de l'ancien lavoir.

Le Pays de Chimay est riche en antiquité, et sa réputation est légitimement faite à ce sujet. A la limite de Boutonville et de Gonrioux se trouve «La Pierre qui Tourne» (2), monolithe qui pourrait avoir servi de réceptacle destiné à recevoir le sang des victimes, hommes ou animaux, sacrifiés aux dieux des anciens habitants. Il pourrait donc être une pierre de sacrifice, un karn gaulois. Il faut y joindre toute une série d'histoires de revenants, de diableries, de sorcières, etc... la peur de passer nuitamment près du monolithe (surtout pas le soir de Noël raconte-t-on parfois...)... Aucune légende bien précise n'a cours dans le village à propos de cette pierre. Rien que de vagues idées de superstition, d'antiquité et de mystérieux.

Certaines personnes y voient une pierre qui était utilisée pour polir et tourner les armes, d'où le nom de pierre qui tourne. Cette pierre longtemps couchée a été relevée il y a quelques années; elle est haute de 3m10 et large de 1m30. Le poids en est de 40.000 kilos environ. Cette pierre sert depuis toujours de limite entre les deux provinces de Hainaut et de Namur.

Non loin de là est situé le lieu-dit Le Pendart, place de l'ancien pilori, où l'on pendait les criminels.

En quittant la «Pierre qui Tourne», observez bien les bornes le long du sentier qui délimitent les deux provinces : elles indiquaient autrefois la limite entre la Principauté de Liège et la Principauté de Chimay.

*Ne repartez pas de Boutonville sans avoir observé sa magnifique petite **église Notre-Dame** (1) de style roman. Le sanctuaire, son cimetière enclos de vieux murs en moellons et l'esplanade de marronniers forment un site classé. Cette petite église date des 13, 16 et 18ème siècles. La restauration de 1971-73 a remis en valeur le plafond en bois du chœur ainsi que le maître-autel et son retable en chêne. (La revue « En Fagne et Thiérache » a consacré en juin 2001 un dossier spécial sur le hameau de Boutonville)*

10 - Baileux :

Promenade de la Pierre qui Tourne / Wandeling van 'la Pierre qui Tourne'

Boucle de (lus van) 6,6 km
Durée (duur) +/- 1h40
Départ (start) : Place de (plein van) Baileux

Code du Promeneur

- En période de chasse, cette promenade n'est pas toujours accessible. Respectez les dates de battues et les panneaux d'interdiction.
- Restez sur les chemins et sentiers de voirie, empruntez les passages pour piétons.
- La circulation des véhicules à moteur est exclusivement limitée aux routes ouvertes.
- Respectez la faune et la flore. Emportez vos déchets. Evitez de mutiler les arbres.
- Tenez les chiens en laisse.
- Camper en forêt n'est pas autorisé. N'allumez pas de feu.
- Les rivières sont aussi des lieux pleins de vie. Evitez de les troubler.

Wandelcode

- Tijdens de jachtperiode is deze wandeling niet altijd mogelijk. Respecteer de data van de jacht en de borden die de toegang tot bepaalde zones verbieden.
- Blijf op de wegen en paden die toegankelijk zijn voor wandelaars en/of verkeer. Maak gebruik van de zebrapaden wanneer u de openbare weg oversteeft.
- Motorvoertuigen zijn uitsluitend toegelaten op 'open' wegen.
- Respecteer flora en fauna. Neem uw afval mee. Vermijd om de bomen te beschadigen.
- Houd honden aan de leiband.
- Kamperen in de bossen is niet toegestaan. Steek geen vuren aan.
- Ook de rivieren zijn biotopen vol leven. Vermijd om ze te vervuilen.

Merci de bien vouloir nous signaler toute anomalie.

En cas d'urgence : +32(0)60/21.98.84

Tout droit de reproduction réservé

Conception graphique - Cartographie :

V. Detaille (France) - Tél. 00 33 3 97 41 78

CHIMAY

Pour tout renseignement sur les activités touristiques de la région, n'hésitez pas à prendre contact avec le Syndicat d'Initiative de Chimay - Tél : +32(0)60/21.18.46 ou la Maison du Tourisme de la Botte du Hainaut - Tél. +32(0)60/21.98.84.

Vous pouvez également visiter les sites Internet de la Maison du Tourisme de la Botte du Hainaut : www.botteduhainaut.com et de Chimay Promotion : www.chimaypromotion.com